

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Психологічне консультування

Ступінь вищої освіти:	Бакалавр
Спеціальність:	053 «Психологія» (Практична психологія); 053 Психологія соціальної роботи
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	весна
Кількість кредитів ЄКТС:	4,0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	Іспит

Автор курсу та лектор:

к. психол. наук, доцент Побокіна Галина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

pobokina@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-923-16-16

телефон

Viber за номером
телефону

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є надання психологічної допомоги, тобто розмова із психологом повинна допомогти людині у вирішенні її проблем і налагодженні міжособистісних стосунків з оточуючими.

Метою самостійної роботи за дисципліною є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів; формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань; розвиток морально-вольових зусиль; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: основних принципів консультування; динаміки і структури консультативного процесу: етапів і стадій; основних ефектів і феноменів консультування; особливостей консультування: дітей і підлітків.

Вміння: проводити і аналізувати консультативну бесіду; володіти навичками (вербальними і невербальними) підтримки контакту, використовувати в бесіді базові навички активного слухання; володіти технікою отримання і аналізу інформації в консультуванні.

Передумови до початку вивчення:

Для опанування дисципліни: «Психологічне консультування» студент повинен мати знання з дисциплін: загальна психологія, психофізіологія, педагогічна психологія, дитяча психологія, експериментальна психологія, диференціальна психологія, ергономіка, психологія постстресових реабілітацій, психологія екстремальних та кризових ситуацій, патопсихологія, медична

психологія, психологія праці в особливих умовах, психологічний спецпрактикум, психологія сім'ї, психотерапія.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у створенні умов для засвоєння студентами цілісної системи знань на основі наукового підходу до практики психологічного консультування; в ознайомленні з основними параметрами процесу консультування: умовами, структурою, динамікою, чинниками, що впливають на характер протікання консультативного процесу, ефектами і результатами; у придбання базових умінь і навичок, необхідних консультантові в практичній діяльності; у формуванні та розвитку професійно та особистісно важливих якостей майбутніх фахівців.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,
- ЗК9 Здатність працювати в команді.
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.
- ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л//ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Загальне уявлення про психологічне консультування	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Концепція психологічного консультування. Відмінності консультування та психотерапії. Предмет консультативної психології. Моделі консультативної психології. Принципи психологічного консультування. Види психологічного консультування	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2	Особистість психолога-консультанта у психологічному консультуванні	денне 2/0/0 заочна 0,5/0/0,5	Роль і місце консультанта у консультації. Модель ефективного психолога – консультанта. Особисті якості психолога-консультанта. Система цінностей консультанта.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3	Підходи у психологічному консультуванні. Психологічне здоров'я.	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0	Поняття підходу у психологічному консультуванні. Проблемно-орієнтоване консультування. Особистісно-орієнтоване консультування. Рішення – орієнтоване консультування. Духовно-орієнтоване консультування. Руйнування полярності оцінної позиції клієнта. Поняття підходу у психологічному консультуванні. Існуючі види підходів. Підходи до визначення поняття здоров'я. Концепція здоров'я. Рівні розгляду здоров'я. Критерії психічного здоров'я. Чинники ризику порушення здоров'я.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4	Процес психологічного консультування	денне 2/0/0 заочна 0,5/0/0	Консультативний контакт. Вербальний та невербальний контакт. Терапевтичний клімат. Етапи психологічного консультування. Перша зустріч із клієнтом. Особливі феномени у професійній взаємодії психолога з Клієнтом. Перенесення та контрперенесення	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
5	Техніки психологічного консультування	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Техніки слухання Техніки впливу	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6	Робота з індивідуальним стилем життя та сценарієм у психологічному консультуванні	денне 2/0/0 заочна 0/0/0	Поняття індивідуального стилю. Чинники життєвих індивідуальних стилів. Життєвий сценарій у психологічному консультуванні. Види життєвих сценарій Методи дослідження життєвого стилю та сценарію.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7	Психологічні тренінги	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Поняття та характеристика. Види Тренінги розвитку саморегуляції Комунікативні тренінги Тренінги особистісного зростання Навчальні тренінги	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
8.	Телефонне консультування	денне 2/0/0 заочна 0/0/0	Поняття та особливості. Переваги і недоліки. Етапи. Психологічний аналіз діяльності консультанта. Особистісні особливості психолога-консультанта на телефоні довіри. Проблема ефективності телефонного консультування	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Основи сімейного консультування	денне 2/0/2 заочна 0/0/0	Основні принципи консультування у сім'ї Традиційні моделі сімейного консультування. Професійна позиція консультанта щодо його функції Психологічна допомога сім'ї, яка чекає на дитину. Консультування сім'ї щодо розлучення. Консультування з приводу складнощів у взаєминах з дітьми	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
10.	Кризове консультування	денне 2/0/0 заочна 0,5/0/0	Поняття та види. Умови ефективності консультування. Стадії консультування	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
11.	Психологічне консультування під час переживання втрати	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Сутність психологічного консультування під час переживання втрати. У зв'язку зі втратою, пов'язаною зі смертю близької людини. Консультація при розлученні.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
12.	Консультативна робота з різними віковими групами дітей	денне 2/0/0 заочна 0,5/0/0,5	Особливості роботи. Функції психолога. Умови ефективності роботи консультанта.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
13.	Особливості психологічного консультування підлітків та юнацтва	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0	Поняття консультування підлітків та юнацтва. Робота з проблемою професійного вибору.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
14.	Психологічне консультування з проблем, пов'язаних із віковими кризами у дорослих	денне 2/0/0 заочна 0/0/0	Концепція. Специфіка психологічного консультування щодо проблем вікових криз у дорослих.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навчальний посібник / І.М. Цимбалюк // Модульно - рейтинговий курс. - К. : ВД «Професіонал», 2005. - 656 с.
2. Хомич Г.О. Основи психологічного консультування : навчальний посібник / Г.О. Хомич, Р. М. Ткач. - К. : МАУП, 2004. - 152 с. : іл. – Бібліогр. в кінці розд.
3. Алімов О.Ф. Психологічне консультування в екстремальних та кризових умовах : навчальний посібник / О.Ф. Алімов, Н. Є. Афанасьєва. – Х. : УЦЗУ, 2008. – 122 с.
4. Самошкіна Л.М. Основи психологічного консультування : навчальний посібник / за ред. чл.-кор. АПН України, проф. Е. Л. Носенко. - Д. : Вид-во ДНУ, 2011. - 332 с.
5. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: навчальний посібник / С.В. Васьківська. - К. : Четверта хвиля, 2004. - 256 с.
6. Федоренко Р.П. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології [Текст] : навч.посіб. для студ. Вищ. Навч. Закл. III - IV рівнів акредитації / Р.П. Федоренко, К.І. Шкарлатюк. - Луцьк : Східноєвроп. Нац. Ун-т ім. Лесі Українки, 2012. - с. - (Посібники та підручники ВНУ ім. Лесі Українки).
- 7 Максимова Н.Ю. Сімейне консультування : навч. посіб. / Н. Ю. Максимова. - К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. - 304 с. - Бібліогр. : с. 300–302.

Методичне забезпечення

- 1.Смігунова О. В. С Основи управлінського консультування : [Курс лекцій] / О. В. Смігунова. – Харків. : «Міськдрук». - 2011. - 73 с.
2. Кокур О.М. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення : Методичний посібник / Н. А. Агаєв, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська, В. В. Остапчук. - К. : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 282 с.
3. Митник О. Я. Психологічне консультування : навч. - метод. посіб / О. Я. Митник, І. В. Томаржевська. - К. : Видавничий дім «Слово», 2016. – 128 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Інструменти і завдання
	Кількість балів
Участь в обговоренні	7
Практичні заняття	42
Індивідуальні завдання (контрольні роботи, реферат, глосарій термінів, тези участі у конференціях тощо)	11
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	40
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A

82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.